

Rapport

Lokaal sportbeleid en aanbieders over inkomenssteun voor sport en zwemles

Lokaal sportbeleid en aanbieders over inkomenssteun voor sport en zwembles

---

Met steun van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Mulier Instituut

Mirjam Stuij
Ine Pulles
Eef Hollander

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 20 april 2026
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Lokaal sportbeleid en aanbieders over inkomenssteun voor sport en zwemles

Samenvatting	5
1 Inleiding	8
1.1 Achtergrond	8
1.2 Doelstelling	9
1.3 Methode	9
2 Sportregelingen vanuit lokaal beleid bezien	11
2.1 Lokale verantwoordelijkheid voor sportregelingen	11
2.2 Doorgevoerde of gewenste veranderingen	12
2.3 Door gemeenten gewenste ondersteuning	12
3 Verenigingsbestuurders over sportregelingen	14
3.1 Vergoedingen vanuit ondersteuningsregelingen	14
3.2 Belemmeringen voor verenigingen en leden	17
3.3 Suggesties voor verbetering	19
3.4 Andere vormen van aandacht voor geldzorgen	21
4 Zwembadmanagers over zwem(les)regelingen	23
4.1 Financiële steun voor abonnement of toegang	23
4.2 Zwembaden met een zwemlesregeling	23
4.3 Inhoud regelingen voor zwemles	25
4.4 Mate van dekking van zwemlesregelingen	26
4.5 Belemmeringen	27
4.6 Suggesties voor verbetering	27
5 Conclusies & aanbevelingen	29
5.1 Conclusies en reflecties	29
5.2 Aanbevelingen	33
Bronnen	36
Bijlage 1 - Kenmerken gemeenten en aanbieders	38

Lokaal sportbeleid en aanbieders over inkomenssteun voor sport en zwemles

Inleiding

Het vergroten van het aandeel mensen met geldzorgen dat aan sport en zwemles deelneemt is een van de doelstellingen van het landelijke sportbeleid. Inzet op (verbetering van) lokale financiële ondersteuningsregelingen is een van de manieren hiervoor. Hoewel in veel gemeenten dergelijke regelingen zijn, is het geheel ingewikkeld en versnipperd. Dat roept vragen op over lokale verantwoordelijkheden, ervaringen en suggesties voor verbetering.

Doelstelling & onderzoeksmethode

Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht te geven in het lokale stelsel van financiële regelingen voor sport en zwemles vanuit de perspectieven van lokaal betrokken partijen. Daarom hebben we vragenlijsten uitgezet onder lokale sportbeleidsmedewerkers, bestuurders van sportverenigingen en zwembadmanagers. De eerste twee peilingen zijn representatief. De laatste is door de kleine omvang indicatief.

Conclusies

- De lokale verantwoordelijkheid voor het beleid rondom financiële ondersteuning voor sport is vooral belegd bij of met een ander beleidsdomein dan sport (in resp. 56% en 21% van de gemeenten).
- Gemeenten die het lokale aanbod (willen) aanpassen of zelf ondersteuning wensen, zoeken vooral naar voldoende en structurele middelen, met name voor sportdeelname van volwassenen.
- Een derde van de sportverenigingen heeft leden die financiële steun nodig hebben. Bij grote(re) verenigingen ligt dit aandeel hoger.
  - Voor ongeveer de helft van deze verenigingen is de vergoeding dekkend voor de contributiekosten. Anders leggen leden of de vereniging zelf bij.
  - De helft van deze verenigingen ervaart belemmeringen bij de organisatie van financiële steun voor leden. Vooral wat betreft administratie en afstemming met de gemeente of betrokken organisatie. Maar ook vinden ze de regelingen complex of hebben ze te maken met meerdere regelingen die anders werken. Deze belemmeringen noemen zwembadmanagers ook.
- Zes op de tien sportverenigingen hebben ook op andere manieren aandacht voor geldzorgen van leden.
- Vier op de vijf verenigingsbestuurders zien naast de kosten geen andere belemmeringen voor deelname bij leden met geldzorgen. Belemmeringen die

zij wel zien, zijn vooral gerelateerd aan schaamte en het regelen van vervoer. Zwembadmanagers noemen een lage opkomst tijdens zwemlessen en beperkte beschikbaarheid van ouders als knelpunten.

- Geopperde verbeteringen voor het stelsel van sport- en zwemlesregelingen gaan vooral over de informatievoorziening, vereenvoudigingen en financiering.

Aanbevelingen

Voor lokale overheden

- **Zorg vanuit het beleidsdomein sport voor goede afstemming en afspraken met de andere betrokken beleidsdomeinen om het sportdeelnameperspectief met het perspectief van inkomensondersteuning te combineren.** Kijk of en hoe het aanvragen van een regeling eenvoudiger kan, vanuit het perspectief van inwoners én aanbieders. Maak afspraken over lokale verantwoordelijkheden en taken. Kijk of en hoe financiering, vooral voor volwassenen, is te organiseren en borgen.
- **Zorg dat de online en offline informatie over (sport- en zwemles)regelingen makkelijker vindbaar, duidelijk en uniform is. Verspreid deze informatie vervolgens actief onder aanbieders en inwoners.** Een aantal verenigingsbestuurders noemt expliciet de behoefte aan een online overzicht en betere vindbaarheid op websites. Zorg dat informatie klopt, begrijpelijk is en te vinden is via sport en via de lokale websites over inkomensondersteuning. Kijk naar de veelvoorkomende knelpunten in gemeentelijke informatie (Stuij et al., 2024, p.10). Vraag inwoners en aanbieders om advies bij de inrichting.
- **Richt lokaal een ondersteuningsinfrastructuur voor aanbieders in.** Dit kan door een vast aanspreekpunt binnen de beleidsafdeling sport of uitvoeringsorganisatie aan te wijzen en aan aanbieders kenbaar te maken dat zij bij deze persoon terecht kunnen. Of organiseer een informatiemoment om met aanbieders in gesprek te gaan over de mogelijkheden om inwoners te laten meedoen en over de aandachtspunten bij het aanvragen en ontvangen van financiële steun. Initieer en faciliteer uitwisseling van kennis, expertise en best practices. Tussen gemeenten, maar ook tussen verenigingen en aanbieders kan een dergelijke uitwisseling waardevol zijn.

Voor de landelijke overheid

- **Help gemeenten bij het organiseren van voldoende en structurele middelen voor financiële regelingen, vooral voor volwassenen.** Dat kan door bestaande mogelijkheden vindbaar te maken of uit te wisselen. Of door nieuwe mogelijkheden te creëren.

Inleiding

Financiële regelingen voorzien (deels) in de kosten van sport en zwemles voor mensen met een inkomen rond het sociaal minimum. In dit rapport bespreken we peilingen hierover onder lokale sportbeleidsmedewerkers, bestuurders van sportverenigingen en zwembadmanagers. In dit eerste hoofdstuk beschrijven we de achtergrond en de doel- en vraagstelling van het onderzoek.

1.1 Achtergrond

Plek in landelijk beleid

Een van de speerpunten van het huidige landelijke sportbeleid is het vergroten van het aandeel mensen in armoede dat wekelijks aan sport deelneemt, van 38 procent in 2024 naar 52 procent in 2028 (Ministerie van VWS, 11 december 2025). Daarmee zou de ongelijkheid in deelname tussen inkomensgroepen zijn verdwenen (Ministerie van VWS, 18 juni 2025).

Een manier waar landelijk beleid op inzet, is de financiële toegankelijkheid vergroten, onder andere door het geheel aan financiële ondersteuning voor mensen met een laag inkomen te verbeteren (Ministerie van VWS et al., 2022). Deze financiële regelingen voorzien (deels) in de kosten van sport en zwemles voor mensen met een inkomen rond het sociaal minimum. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de invulling, uitvoering en financiering van deze regelingen.

Eerder onderzoek naar financiële regelingen

In eerder onderzoek (Stuij et al., 2024) lieten we zien dat vrijwel alle gemeenten een sportregeling voor inwoners van alle leeftijden hebben. En dat de meeste gemeenten ook een zwemlesregeling voor jeugd hebben. Wel zijn er grote verschillen tussen gemeenten. Vooral in de hoogte van de vergoeding en de gehanteerde inkomensgrenzen.

Ook constateerden we dat het geheel aan sport- en zwemlesregelingen ingewikkeld en versnipperd is. Bijvoorbeeld door het bestaan van verschillende regelingen, met uiteenlopende namen en werkwijzen. En doordat lokaal vaak meerdere beleidsdomeinen en uitvoeringsorganisaties betrokken zijn. De online informatie over regelingen, bijvoorbeeld voor inwoners, weerspiegelt deze complexiteit. Deze informatie kan daardoor lastig te vinden en begrijpen zijn.

Vraagstukken rondom systeem van financiële regelingen

Deze complexiteit roept de vraag op wie lokaal verantwoordelijk is en kan zijn voor financiële regelingen voor sport en zwemles, in het grotere geheel van gemeentelijke inkomensondersteuning voor mensen met geldzorgen. En wat gemeenten graag anders zien of zelf aan ondersteuning nodig hebben. In onze eerdere studie (Stuij et al., 2024) bleven ervaringen van sport- en

zwemlesaanbieders met financiële regelingen buiten beeld. In dit rapport gaan we op deze onderwerpen in.

1.2 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht te geven in het lokale stelsel van financiële regelingen voor sport en zwemles vanuit de perspectieven van lokale sportbeleidsmedewerkers, bestuurders van sportverenigingen en zwembadmanagers.

We gaan daarbij verder op wat we uit eerder onderzoek nog niet (voldoende) weten. Daarbij staat de vraag centraal wat we kunnen leren over (verbetermogelijkheden aan) het systeem van sport- en zwemlesregelingen op basis van ervaringen van lokale beleidsmedewerkers, sportverenigingen en zwembadmanagers.

1.3 Methode

We zetten vragenlijsten uit onder drie verschillende groepen. Voor de analyses gebruikten we SPSS.

Lokale beleidsmedewerkers sport via het VSG-panel

In maart-april 2025 stelden we lokale beleidsmedewerkers sport via het VSG-panel enkele vragen over financiële regelingen voor sport in hun gemeente. We vroegen naar de lokale verantwoordelijkheid voor de regelingen, (gewenste) aanpassingen in het aanbod en hun ondersteuningsbehoeften.

In totaal vulden 140 beleidsmedewerkers de vragenlijst volledig in. De kenmerken van hun gemeenten staan in [tabel B1.1](#) in de bijlage. Zij vertegenwoordigen 41 procent van de Nederlandse gemeenten. De resultaten hebben we gewogen naar stedelijkheid van de gemeente in vijf categorieën. Daarmee zijn ze representatief voor alle gemeenten in Nederland.

Bestuurders van sportverenigingen via het Verenigingspanel

Via het Verenigingspanel vroegen we in de zomer van 2025 aan bestuurders of hun sportvereniging vanuit lokale ondersteuningsregelingen vergoedingen ontvangt voor lidmaatschappen van een of meer leden, vanuit welke regeling en in hoeverre deze vergoeding dekkend is. Vervolgens vroegen we naar ervaren belemmeringen, suggesties voor verbetering en of ze op andere manieren aandacht hebben voor geldzorgen van leden.

In totaal vulden 357 bestuurders de vragenlijst in. De kenmerken van hun verenigingen staan in [tabel B1.2](#) in de bijlage. De resultaten hebben we gewogen naar verenigingsgrootte en type sport. Ze zijn daarmee representatief voor alle sportverenigingen in Nederland.

Zwembadmanagers via Optisport, Sportfondsen en VSG (verkennde peiling)

In november 2024-januari 2025 zetten we via de organisaties Optisport, Sportfondsen en VSG een vragenlijst uit onder zwembadmanagers. Dit waren deels gerichte uitnodigingen en deels uitnodigingen via nieuwsbrieven.

De zwembadmanagers beantwoordden vragen over financiële ondersteuning voor zwembadmanagers, sociale inclusie en sociale veiligheid. De vragen over financiële ondersteuning waren vergelijkbaar met die voor sportaanbieders: of zij vergoedingen ontvangen voor mensen die zwembadmanagers bij hen volgen, via welke regeling(en), de dekking van de vergoeding, ervaren belemmeringen en suggesties voor verbetering.

73 zwembadmanagers vulden deze vragen in. Zij vertegenwoordigen daarmee 73 zwembaden, met mogelijk meerdere zwembadmanagers, en 12 procent van alle openbare zwembaden in Nederland. Hoe representatief zij zijn voor alle zwembaden weten we niet. Deze resultaten zijn dus een eerste verkenning. Zie [tabel B1.3](#) in de bijlage voor de kenmerken van de zwembaden die de zwembadmanagers vertegenwoordigen.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zien we de financiële sportregelingen vanuit lokaal beleid. In hoofdstuk 3 staan de ervaringen van sportverenigingen met sportregelingen centraal. In hoofdstuk 4 beschrijven we de ervaringen van zwembadmanagers met zwembadmanagersregelingen. In hoofdstuk 5 volgen onze conclusies en aanbevelingen.

Sportregelingen vanuit lokaal beleid bezien

Dit hoofdstuk gaat over wie volgens gemeentelijke sportbeleidsmedewerkers lokaal verantwoordelijk is voor de sportregelingen, (gewenste) veranderingen en ondersteuningsbehoeften. Omdat zwemlesregelingen lokaal niet per se bij het sportbeleid belegd zijn (Stuij et al., 2024), gaat deze peiling alleen over sport.

2.1 Lokale verantwoordelijkheid voor sportregelingen

Verantwoordelijkheid veelal bij of met ander beleidsdomein dan sport

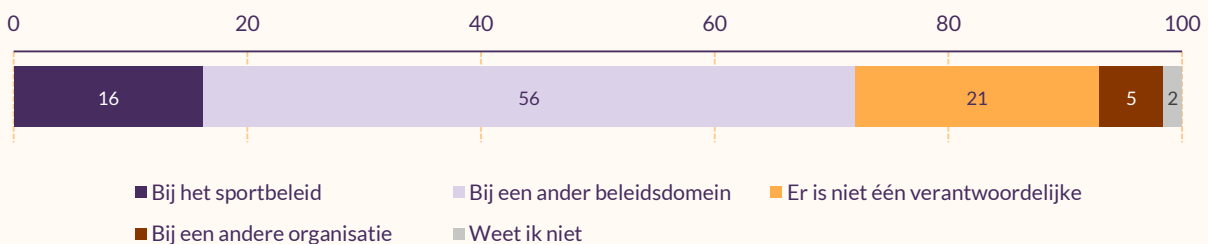
We vroegen lokale beleidsmedewerkers sport waar in de gemeente de verantwoordelijkheid ligt voor het beleid over de regelingen voor sportdeelname (figuur 2.1). In 16 procent van de gemeenten ligt deze verantwoordelijkheid bij het sportbeleid. In meer dan de helft van de gemeenten (56%) ligt die bij een ander beleidsdomein. Uit de toelichtingen blijkt dit vooral het armoedebeleid, sociaal domein of werk en inkomen te zijn.

In een vijfde van de gemeenten (21%) zijn meerdere domeinen verantwoordelijk voor het beleid rondom financiële ondersteuningsregelingen voor sport. Dat is meestal een combinatie van sportbeleid met armoedebeleid, het sociaal domein of de afdeling werk en inkomen (n=20).

In enkele van deze gemeenten (n=6) zijn er meerdere regelingen die onder verschillende beleidsdomeinen vallen. Hier vallen jeugd- en volwassenenregelingen onder verschillende domeinen. Of zijn er meerdere regelingen per leeftijdsgroep, waar verschillende domeinen verantwoordelijk voor zijn.

In enkele gemeenten (5%) ligt de verantwoordelijkheid bij een andere organisatie, zoals een lokale stichting, Stichting Leergeld of het Jeugdfonds Sport & Cultuur.

Figuur 2.1
Beleidsdomein of organisatie met verantwoordelijkheid voor lokale sportregelingen
 (in procenten, n=140)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), VSG-panel, maart-april 2025.

2.2 Doorgevoerde of gewenste veranderingen

Recente aanpassingen sportregelingen in een kwart van de gemeenten

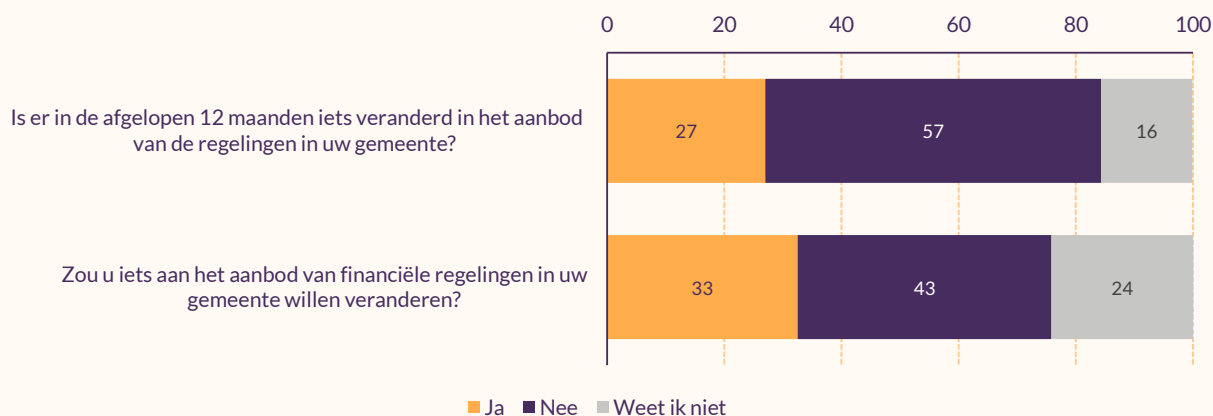
Bijna drie op de vijf (57%) gemeenten zeggen dat er in de twaalf maanden voorafgaand aan de peiling niets aan het aanbod van regelingen is veranderd ([figuur 2.2](#)). In een kwart van de gemeenten (27%) is wel iets aangepast. 16 procent van de beleidsmedewerkers weet niet of dit het geval is. Deze percentages zijn vergelijkbaar met eenzelfde peiling een jaar eerder (Stuij et al., 2024).

Uit de toelichtingen blijkt dat het kan gaan om een vereenvoudiging of samenvoeging van regelingen, een overstap naar een nieuwe regeling, toevoeging van een regeling voor volwassenen of verhoging van de inkomensgrens of het budget.

Figuur 2.2

Recente veranderingen en wensen voor verandering in aanbod van sportregelingen

(in procenten, n=140)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), VSG-panel, maart-april 2025.

Gewenst: vooral (structurele) regeling voor volwassenen

Twee op de vijf beleidsmedewerkers (43%) hebben geen wensen voor verandering in het aanbod ([figuur 2.2](#)). In een derde van de gemeenten (33%) wil de sportbeleidsmedewerker wel iets aanpassen. In de toelichtingen noemen zij wensen rondom een (structurele) regeling voor volwassenen het vaakst (n=21). Dit beeld komt ook overeen met voorgaande jaren (Stuij et al., 2024).

Enkele anderen zouden graag structurele middelen zien, om niet jaarlijks 'opnieuw geld [te] moeten sprokkelen'. Of een eenvoudiger aanvraagprocedure of loket.

2.3 Door gemeenten gewenste ondersteuning

Vooraf (structurele) financiële steun gewenst

Vier op de tien lokale sportambtenaren (41%) geven aan geen hulp nodig te hebben bij de organisatie van sportregelingen, bijvoorbeeld van de landelijke overheid

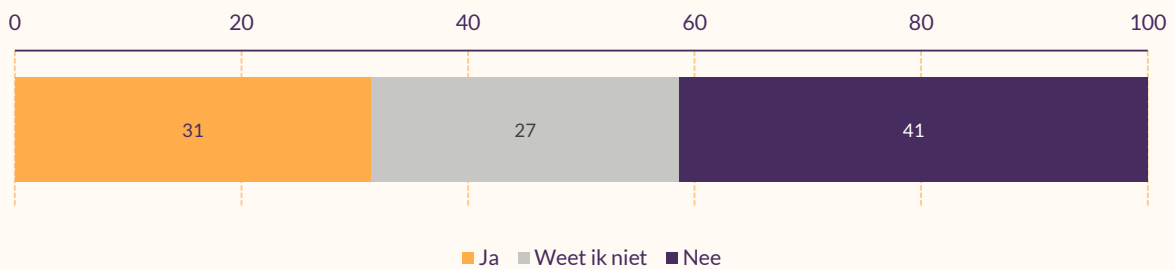
(**figuur 2.3**). Bijna drie op de tien (27%) weten niet of er een lokale ondersteuningsbehoefte is.

De overige 31 procent heeft wel een ondersteuningsbehoefte. Die gaat het vaakst over financiële steun (n=22 gemeenten; 16% van het totaal). Uit de toelichtingen blijkt dit veelal te gaan over het hebben van *voldoende* middelen, bijvoorbeeld in het gemeentefonds of specifiek voor volwassenen. Maar in sommige gemeenten gaat het ook over het hebben van *structurele* middelen, die niet afhankelijk zijn van landelijke regelingen die (nog) niet structureel zijn, zoals het GALA, het Gezond en Actief Leven Akkoord:

'Financiering voor volwassenen is bij ons nog niet structureel geborgd en afhankelijk van GALA.'

Een enkeling (n=3) noemt de behoefte aan meer landelijke communicatie, zodat inwoners op de hoogte zijn van het bestaan van regelingen.

Figuur 2.3
Gemeenten met ondersteuningsbehoefte bij organisatie van sportregelingen
(in procenten, n=140)

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), VSG-panel, maart-april 2025.

Verenigingsbestuurders over sportregelingen

In dit hoofdstuk schetsen we hoeveel verenigingen een vergoeding voor lidmaatschappen van hun leden ontvangen. We gaan verder in op deze vergoedingen, ervaren belemmeringen, suggesties voor verbetering en andere manieren waarop verenigingen aandacht hebben voor geldzorgen van leden.

3.1 Vergoedingen vanuit ondersteuningsregelingen

Een derde ontvangt vergoeding voor leden, grote verenigingen vaker

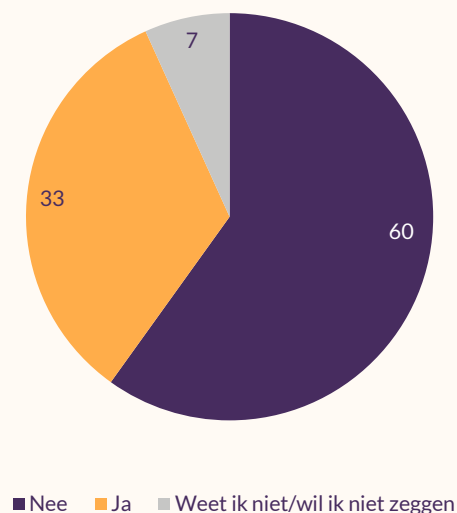
Een derde van de sportverenigingen (33%) heeft leden voor wie het lidmaatschap vanuit financiële ondersteuningsregelingen wordt betaald ([figuur 3.1](#)). 60 procent heeft geen leden die gebruik maken van een ondersteuningsregeling en 7 procent van de bestuurders weet dit niet of wil dit niet zeggen.

Grote(re) verenigingen hebben vaker te maken met financiële regelingen: van de verenigingen tot 100 leden ontvangt 20 procent vergoedingen voor leden, tegenover 48 procent van de middelgrote en 56 procent van de grote verenigingen (niet in figuur).

Figuur 3.1

Verenigingen met leden voor wie het lidmaatschap door derden wordt betaald

(in procenten, n=357)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2025.

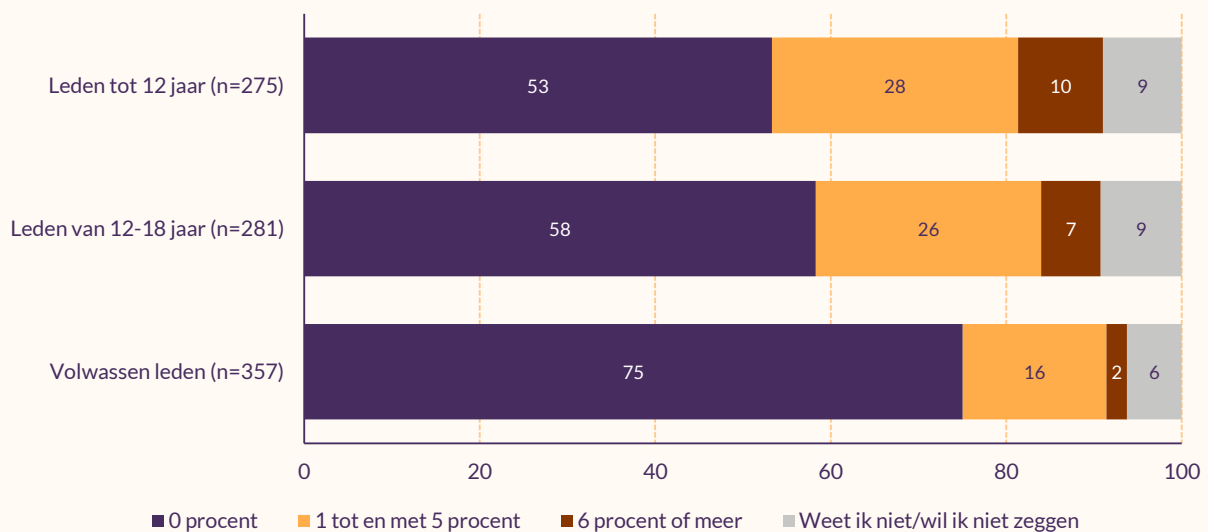
Vaker financiële steun voor jeugdleden

Verenigingen ontvangen vaker een vergoeding voor kinderen (38%) en jongeren (33%) dan voor volwassen leden (19%; [figuur 3.2](#)). Dit is doorgaans voor een klein deel van hun ledenbestand: ruim een kwart van de verenigingen ontvangt voor 1 tot 5 procent van de jeugdleden een vergoeding. Dit zijn vaker middelgrote of grote verenigingen. Bij één op de tien verenigingen sport minstens 6 procent van de kinderen via een financiële regeling.

Figuur 3.2

Aandeel leden voor wie het lidmaatschap door derden wordt betaald, naar leeftijdsgroep

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2025.

Meeste vergoedingen komen vanuit Jeugdfonds Sport & Cultuur

De meeste verenigingen die vergoedingen ontvangen, krijgen die via het Jeugdfonds Sport & Cultuur (45%; [figuur 3.3](#)), gevolgd door een stadspas- of webwinkelregeling (23%) of Stichting Leergeld (22%).

Verenigingen uit niet-stedelijke gemeenten ontvangen vaker een vergoeding via het Jeugdfonds Sport & Cultuur dan verenigingen uit meer stedelijke gemeenten (niet in figuur). Verenigingen die een vergoeding vanuit een stadspas of webwinkelregeling krijgen, liggen juist vaker in een (zeer) sterk stedelijke gemeente.

Iets meer dan één op de tien sportverenigingen ontvangt een vergoeding via het Volwassenfonds Sport & Cultuur (12%; [figuur 3.3](#)). Dat is duidelijk minder dan het aandeel dat een vergoeding via het Jeugdfonds Sport & Cultuur ontvangt. Daar zijn verschillende verklaringen voor:

- Jeugdigen sporten veel vaker bij een vereniging dan volwassenen: in 2025 was de helft van de Nederlandse jongeren lid van een sportvereniging,

tegenover een vijfde van de volwassenen tot 65 jaar (resp. 52% en 22%; CBS & RIVM, 2025). Dat verschil is ook te zien in de aanvragen via beide fondsen. Via het Jeugdfonds Sport & Cultuur was in 2024 ruim twee derde van de sportaanvragen voor een verenigingssport, via het Volwassenenfonds Sport & Cultuur minder dan één op de tien (CBS & RIVM, 2025b; CBS & RIVM, 2025c).

- Het Jeugdfonds Sport & Cultuur werkt samen met ruim 200 gemeenten en het Volwassenenfonds Sport & Cultuur, dat in 2020 is opgericht, met ruim 100 gemeenten (Jeugdfonds Sport & Cultuur, 2025; Volwassenenfonds Sport & Cultuur, 2025).

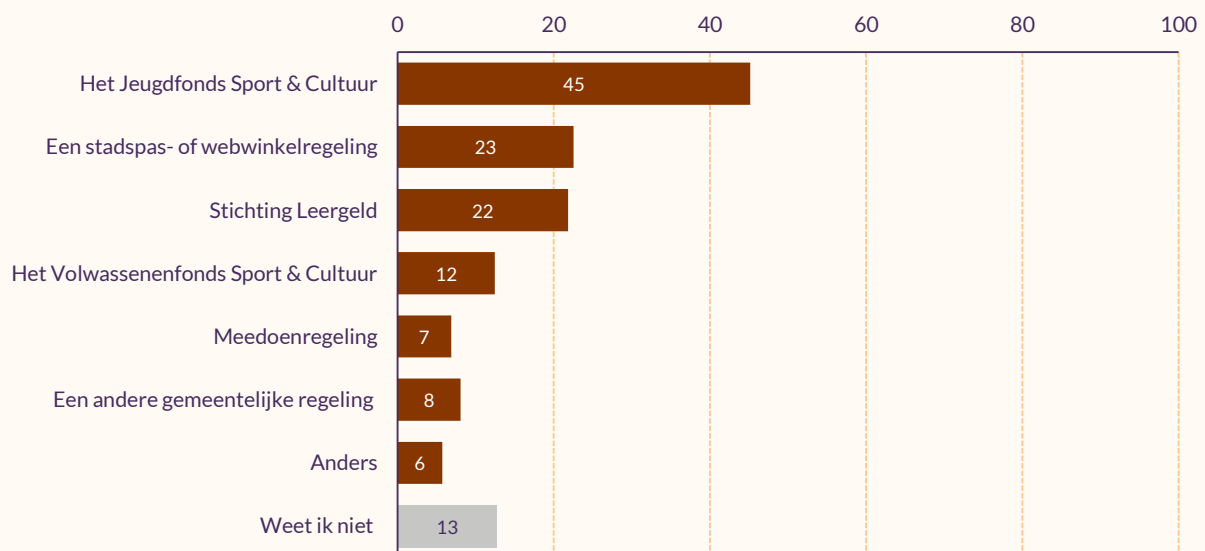
8 procent van de verenigingen die een vergoeding voor hun leden ontvangen, krijgt deze vanuit een andere gemeentelijke regeling (figuur 3.3). Ze noemen onder andere de (bijzondere) bijstand, een participatieregeling en een (sport)subsidieregeling.

6 procent van de verenigingen ontvangt vanuit andere organisaties of op andere manieren vergoedingen. Verenigingsbestuurders noemen lokale of particuliere fondsen, maar ook eigen (armoede)fondsen, een privéregeling of korting op de contributie.

Figuur 3.3

Regelingen en organisaties waar sportverenigingen een vergoeding van ontvangen

(in procenten van verenigingen die vergoedingen ontvangen voor leden, n=172, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2025.

Financiële steun niet altijd voldoende om kosten lidmaatschap te dekken

Voor ongeveer de helft van de verenigingen is de vergoeding die zij ontvangen volledig dekkend voor de kosten van deelname (46%; [figuur 3.4](#)). Bij een kwart (27%) dekken de regelingen de kosten deels en betalen leden of hun ouders de rest zelf. 7 procent van de bestuurders zegt dat de vereniging goed in staat is de rest bij te leggen, zoals deze toelichting illustreert:

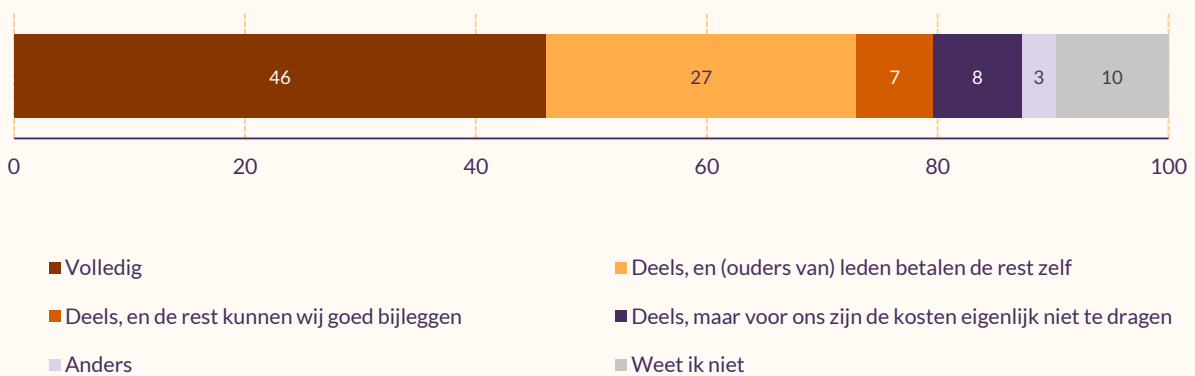
'We hebben domweg minder inkomsten, maar dat is niet erg'

8 procent van de bestuurders geeft aan dat zij de kosten voor het bijleggen eigenlijk niet kunnen dragen. Dit geldt vooral voor enkele kleine verenigingen.

Figuur 3.4

Mate waarin de vergoeding voor leden dekkend is voor de kosten van deelname in de vereniging

(in procenten van verenigingen die vergoedingen ontvangen voor leden, n=172)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2025.

3.2 Belemmeringen voor verenigingen en leden

Helft van verenigingen die steun ontvangen ervaren belemmeringen

De helft van de bestuurders van verenigingen waar leden met financiële steun sporten, geeft aan belemmeringen te ervaren bij de financiële ondersteuningsregelingen (49%). De meeste belemmeringen gaan over de administratie (27%) of over afstemming met de gemeente of de organisatie die de regeling organiseert (20%; [figuur 3.5](#)).

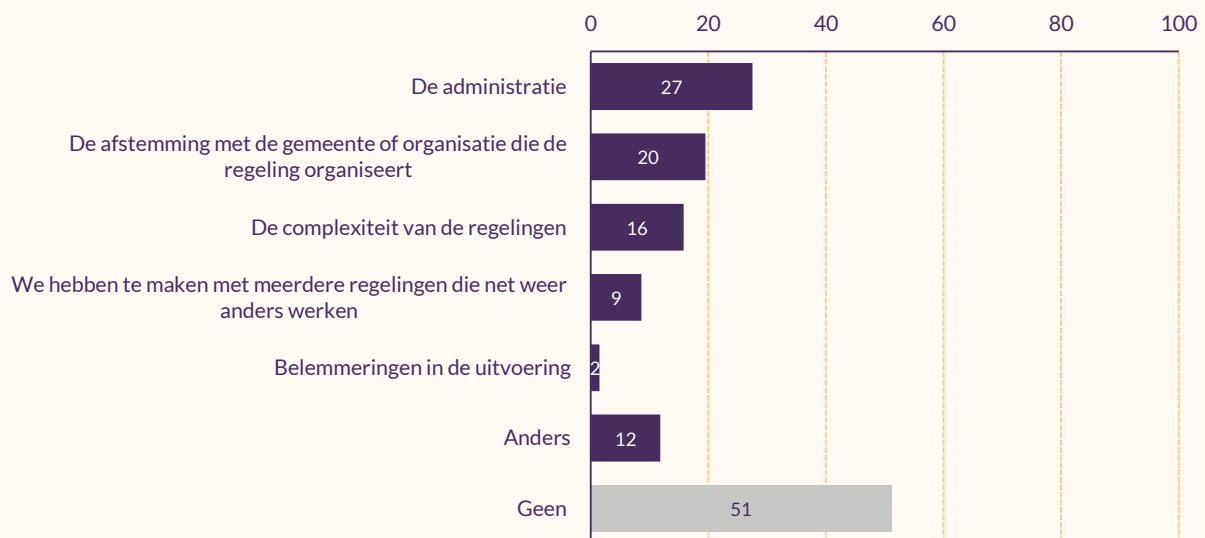
Ook vindt een deel van de bestuurders de regelingen complex (16%) of het lastig dat verschillende regelingen anders werken (9%). Slechts enkelen ervaren specifiek belemmeringen in de uitvoering (2%).

Uit de open toelichtingen blijken nog andere belemmeringen volgens bestuurders. Bijvoorbeeld dat (potentiële) leden het initiatief moeten nemen om ondersteuning aan te vragen en dat niet altijd kunnen of durven. Of dat de vergoeding niet toereikend is, onduidelijkheid over de regeling en betaling ervan, en dat de regeling niet het sportseizoen volgt maar een kalenderjaar (niet in figuur).

Figuur 3.5

Ervaren belemmeringen bij financiële regelingen

(in procenten van verenigingen die vergoedingen ontvangen voor leden, n=172, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2025.

Merendeel ziet naast kosten geen belemmeringen bij leden met geldzorgen

We vroegen bestuurders welke andere belemmeringen, naast de kosten, zij zien bij leden met geldzorgen. Acht op de tien zien bij deze groep leden geen overige belemmeringen om te sporten bij de vereniging (niet in figuur). Dat wil niet zeggen dat hun leden zelf geen andere belemmeringen ervaren.

Wanneer zij wel belemmeringen zien, hebben die vooral betrekking op schaamte (5%) en vervoer (4%):

'Dat men er niets over durft te zeggen. Geldzorgen is een groeiend probleem en raakt leden en evt. ouders van de leden direct in hun portemonnee. Vaak [zien we] deze leden lange tijd niet in de club en horen we later wat de precieze reden was.'

'Er wordt niet makkelijk over gesproken, terwijl wij dat als vereniging makkelijk kunnen faciliteren en ervoor open staan.'

'Het rijden naar uitwedstrijden is onmogelijk voor ouders zonder auto. [En] ouders weten vaak niet dat ze elk seizoen de regeling opnieuw aan moeten vragen.'

Dit laatste citaat stipt een ander onderwerp aan dat bestuurders zien: een gebrek aan bekendheid met de beschikbare ondersteuningsregelingen of het feit dat deze (te) ingewikkeld zijn. Aanvullend noemen zij een taalbarrière, culturele verschillen, een tekort aan tijd en belemmeringen bij de aanschaf van kleding en materialen, maar minder vaak.

3.3 Suggesties voor verbetering

Meesten hebben geen suggesties

We vroegen bestuurders of zij suggesties hebben om het systeem van financiële regelingen te verbeteren of hierover nog iets anders kwijt willen. Deze vraag stelden we aan alle bestuurders (n=372), dus ook die van de verenigingen die geen leden hebben die gebruik maken van een ondersteuningsregeling. Vier op de vijf bestuurders gaven geen suggesties.

Van de overige 20 procent geeft een aantal alleen aan dat hun ervaringen met financiële ondersteuningsregelingen positief zijn en het goed is dat deze bestaan. Ook geven sommige bestuurders aan dat zij geen ervaring hebben met financiële regelingen, dat het ondersteunen van leden (nog) niet of minimaal aan de orde is of dat zij er meer mee zouden willen doen:

'Dit moeten wij zelf ook nog beter uitzoeken wat er mogelijk is. We zijn net met nieuw beleidsplan gestart en dit valt onder nog uit te werken thema.'

'Wij zijn nu "passief", dat wil zeggen dat we wel meewerken als er iemand financieel lastig zit, maar we hebben hier geen standaard werkwijze voor, en we verwijzen niet. We zouden wel wat actiever mogen worden op dit punt, en bv de regelingen op de website publiceren.'

Behoeftte aan betere informatie, communicatie en hulp vanuit de gemeente

Een deel van de verbeteringsuggesties gaat over een betere informatievoorziening of communicatie vanuit de gemeente.

'Naast de vereniging zelf zou de gemeente meer naar buiten mogen treden met deze hulp.'

'In het nieuwe sportbeleid van de gemeente komt dit uitgebreid aan bod. Dit ook meer communiceren en de regels minder ingewikkeld maken.'

'Misschien kan de gemeente een belangrijkere rol spelen in de communicatie en afstemming tussen vragers (personen) en aanbieders (verenigingen).'

Of concreter:

'Ik zou als vereniging graag een link ontvangen die wij op onze website kunnen plaatsen en bij ons inschrijvingsformulier kunnen voegen. Middels die link zou het dan heel makkelijk voor ouders moeten zijn om gebruik te maken van die regeling als zij in aanmerking komen.'

'Een aanspreekpunt binnen de gemeente om jongvolwassenen 18-22 jaar financieel te kunnen begeleiden in het betalen van sport en de regelingen waar zij aanspraak op kunnen maken.'

Deze citaten laten zien dat informatievoorziening gaat over communiceren over de bestaande regelingen, maar ook raakt aan vermelding en vindbaarheid op websites en ondersteuning bij het aanvragen. Een aantal verenigingen noemt expliciet de behoefte aan een online overzicht en het verbeteren van de vindbaarheid. Ook de behoefte aan uniformiteit komt naar voren.

Hulp bij inschatten geldzorgen gewenst

Een aantal opmerkingen gaat over privacy en dat ouders hun geldzorgen niet graag bekend maken uit bijvoorbeeld schaamte. Dat maakt het voor sportverenigingen ook lastig om in te schatten hoeveel leden behoefte hebben aan financiële ondersteuning. Sommigen komen met verbeteringsuggesties:

'Meer laagdrempelig. Leden willen vaak niet de ambtelijke molen in vanwege o.a. privacy. Willen niet alles blootgeven.'

'Voor ons als vereniging is het lastig om te bepalen welke leden hier hulp bij nodig hebben. Kan vanuit de overheid gericht deze personen geïnformeerd c.q. aangesproken worden dat ze een beroep kunnen doen op de hulp die er is?'

Meerdere bestuurders geven aan dat ze, als een regeling niet voldoende werkt, binnen de vereniging altijd wel een oplossing vinden. Bijvoorbeeld door de kosten voor extra activiteiten (zoals een kamp) kwijt te schelden, kleding sowieso gratis te verstrekken of in zo'n geval geen contributie vragen.

Dat laat zien dat er binnen verenigingen ook informele mogelijkheden zijn om leden met geldzorgen tegemoet te komen (zie ook paragraaf 3.5). Daarvoor is het wel nodig dat geldzorgen bespreekbaar zijn.

Betere aansluiting op de financiële administratie

Enkele verenigingen ervaren moeilijkheden voor de financiële administratie. Bijvoorbeeld omdat de werkwijze of het moment van uitbetalen niet past bij de verenigingsadministratie:

'Sluit aan bij de sportseizoenen. Die lopen van juli tot juni. Sluit een regeling af voor een compleet seizoen. Als een lid halverwege instroomt, begin dan met het deel tot einde seizoen en sluit daarna een overeenkomst voor een nieuw seizoen'

'Ik denk dat het heel goed is dat er een regeling als de meedoenregeling is. Wel denk ik dat het beter is wanneer ouders bij de club aangeven dat ze sporten via de meedoenregeling en dat de club dan een betaalverzoek doet bij de gemeente op naam van de sporter. Zodat de administratie ook het geld kan linken aan de juiste persoon.'

Drie bestuurders noemen dat zij financiële ondersteuning liever regelen zonder tussenkomst van een intermediair, maar rechtstreeks met de gemeente of door zelf een aanvraag in te kunnen dienen.

3.4 Andere vormen van aandacht voor geldzorgen

Merendeel verenigingen heeft op andere manieren aandacht voor geldzorgen

Ruim zes op de tien verenigingen besteden (ook) op andere manieren dan via ondersteuningsregelingen aandacht aan geldzorgen van leden. Iets meer dan een derde doet dat niet (36%; [figuur 3.6](#)).

Veel verschillende manieren

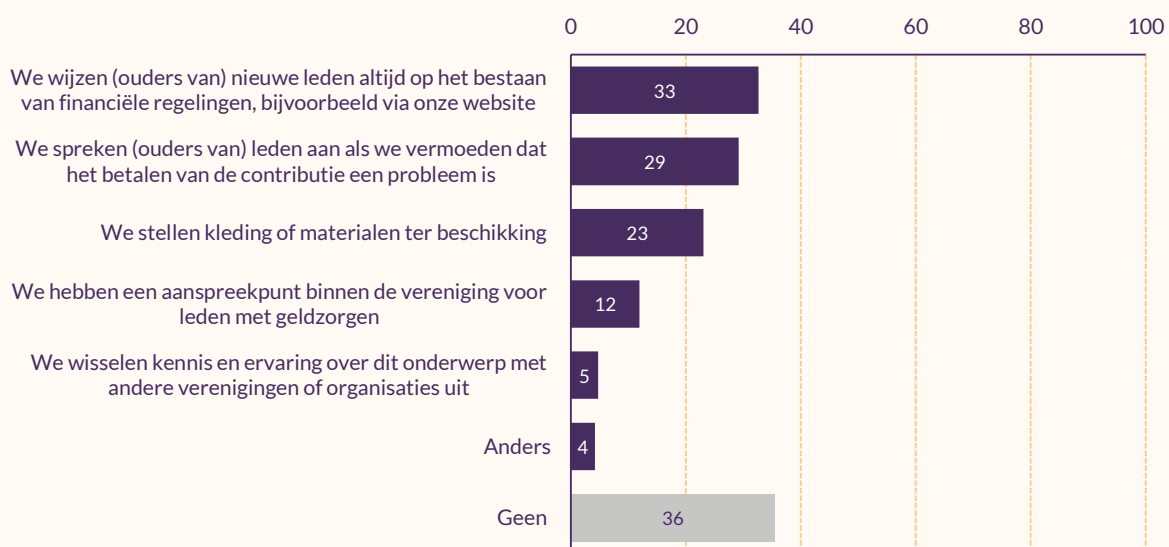
Sportverenigingen die aandacht hebben voor geldzorgen, doen dat op verschillende manieren:

- Een derde wijst nieuwe leden of hun ouders altijd op het bestaan van financiële regelingen, bijvoorbeeld via hun website (33%).
- Bij één op de drie verenigingen spreekt iemand leden aan als ze vermoeden dat zij problemen hebben met het betalen van de contributie (29%).
- Een kwart van de verenigingen stelt kleding of materialen ter beschikking (23%).
- 12 procent heeft een aanspreekpunt binnen de vereniging voor leden met geldzorgen.
- Een klein aantal verenigingen (5%) wisselt kennis en ervaringen over dit onderwerp met andere verenigingen of organisaties uit.
- 4 procent van de verenigingen doet dit op nog andere manieren, zoals een betalingsregeling, het verlagen van de contributie of gratis deelname aan kampen, samenwerking met de voedsel- en kledingbank, of persoonlijke begeleiding door vrijwilligers.

Figuur 3.6

Andere manieren waarop verenigingen aandacht hebben voor geldzorgen van leden

(in procenten, n=372, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2025.

Zwembadmanagers over zwem(les)regelingen

Dit hoofdstuk gaat over financiële regelingen voor zwemmen en zwemles. We vroegen zwembadmanagers hoeveel zwemmers gebruik maken van een regeling. Verder gaan we in op de inhoud van zwemlesregelingen en op ervaren belemmeringen en suggesties voor verbetering vanuit zwembadmanagers.

De resultaten in dit hoofdstuk zijn vanwege de kleine omvang van de groep respondenten niet representatief voor alle zwembadmanagers, maar geven een indicatie. We presenteren de resultaten daarom in aantallen en niet in percentages.

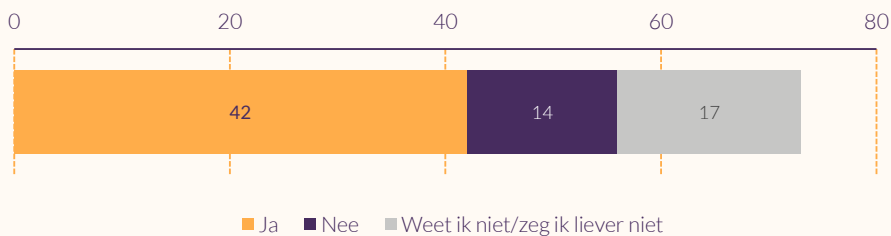
4.1 Financiële steun voor abonnement of toegang

Van de 73 zwembadmanagers geven 42 aan dat zij de kosten van een abonnement of toegang voor één of meerdere deelnemers vergoed krijgen door derden (figuur 4.1). Het gaat hierbij om andere activiteiten dan zwemles.

Figuur 4.1

Zwembaden waarbij abonnement of toegang van deelnemers aan activiteiten anders dan zwemles wordt betaald door derden

(in aantallen zwembaden, n=73)

Bron: Mulier Instituut, Peiling zwemaanbieders 2024, november-december 2024.

4.2 Zwembaden met een zwemlesregeling

We vroegen zwembadmanagers of zij zwemles aanbieden aan kinderen, tieners en volwassenen. En voor hoeveel personen de zwemles (deels) uit een zwemlesregeling wordt betaald.

Kinderen

In zestig van de 73 zwembaden kunnen kinderen zwemles krijgen. Slechts in één zwembad maakt geen enkel kind gebruik van een zwemlesregeling. Vijf zwembadmanagers weten dit niet (figuur 4.2).

Vrijwel alle zwembadmanagers geven aan dat er kinderen zijn die met een zwemlesregeling zwemmen. In de meeste van deze zwembaden maakt tussen de 1 en 25 procent van de kinderen gebruik van een zwemlesregeling. Bij elf zwembaden krijgt meer dan een kwart van de kinderen zwemles via een zwemlesregeling.

Tieners

Van de veertig zwembaden met zwemlessen voor tieners geven 31 zwembadmanagers aan dat zij vergoedingen ontvangen vanuit een zwemlesregeling (figuur 4.2). In de helft van de zwembaden (21, niet in figuur) maakt meer dan de helft van de tieners gebruik van een zwemlesregeling.

We vroegen niet naar de achterliggende redenen van deze hoge aantallen. Eerder onderzoek laat zien dat tieners zonder zwemdiploma vaak uit gezinnen met een vluchtverleden en een laag inkomen komen (Van der Meijde et al., 2022; Stuij et al., 2022; Pulles et al., 2026).

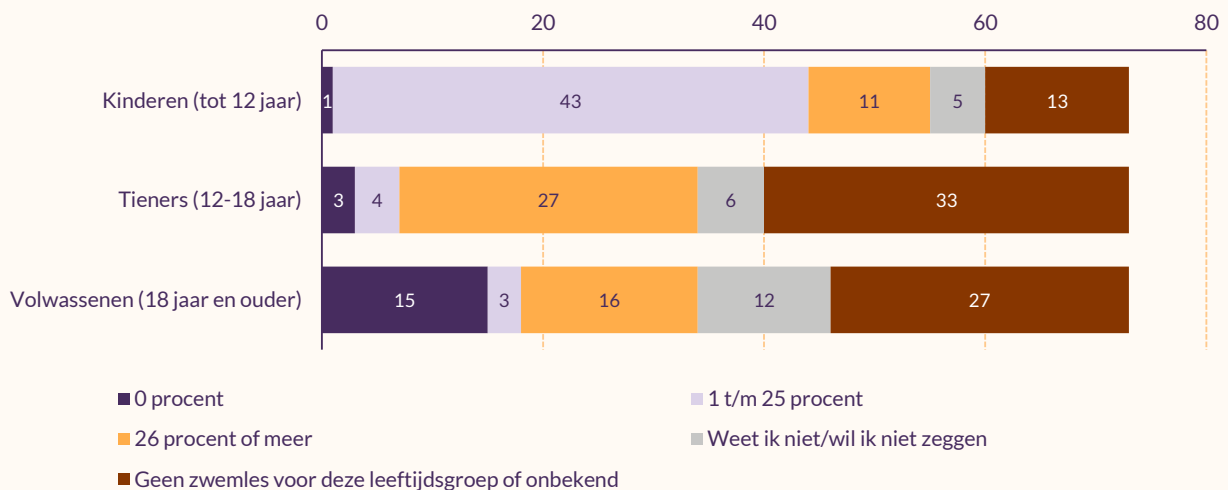
Volwassenen

Bijna de helft (n=19) van de 46 zwembaden met zwemles voor volwassenen ontvangt vergoedingen voor de zwemles van volwassenen. In vijftien zwembaden zwemmen geen volwassenen met een zwemlesregeling (figuur 4.2). Een belangrijke kanttekening is dat in lang niet alle gemeenten een zwemlesregeling voor volwassenen beschikbaar is (Stuij et al., 2024).

Figuur 4.2

Aandeel zwemmers dat zwemlesregeling gebruikt, per leeftijdsgroep

(in aantallen zwembaden, n=73)

Bron: Mulier Instituut, Peiling zwemaanbieders 2024, november-december 2024.

4.3 Inhoud regelingen voor zwemles

Vergoeding vooral voor A- of AB-diploma

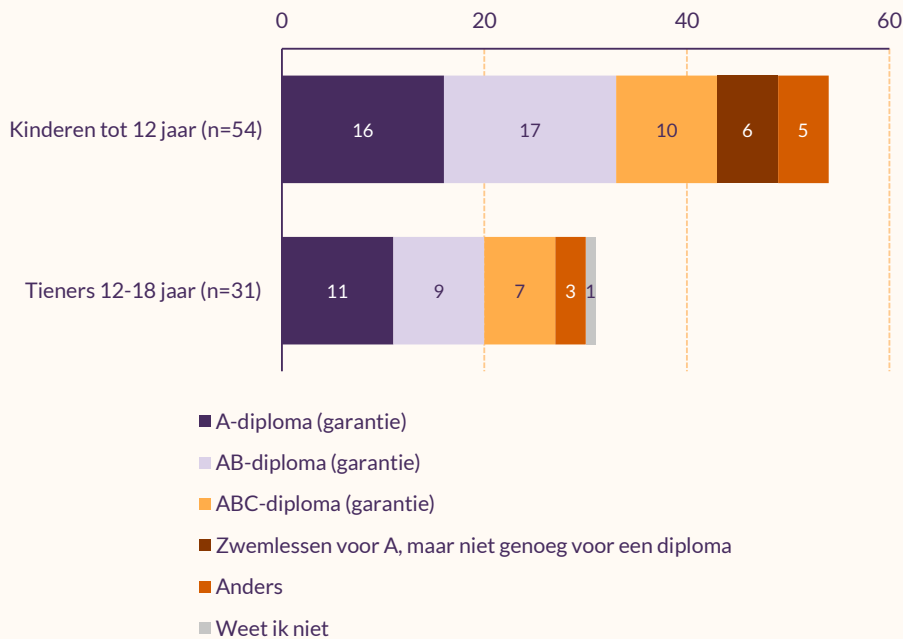
In de meeste zwembaden waar kinderen met een regeling zwemmen, gaat het om een vergoeding die gegarandeerd leidt tot een A-diploma (16) of een A- en B-diploma (17 zwembaden; (figuur 4.3). Een vergoeding voor het volledige ABC-pakket komt iets minder vaak voor (10 zwembaden). In zes zwembaden geldt een vergoeding voor zwemlessen voor een A-diploma, maar niet voldoende voor het behalen van een diploma.

Ook bij tieners van 12 tot 18 jaar bestaat de inhoud van de zwemlesregeling vooral uit een garantie voor het A-diploma (11 zwembaden) of voor het A- en B-diploma (9 zwembaden). Voor volwassenen hebben we hier niet naar gevraagd.

Figuur 4.3

Inhoud zwemlesregelingen bij de zwembaden, naar leeftijdsgroep

(in aantallen zwembaden)

Bron: Mulier Instituut, Peiling zwemaanbieders 2024, november-december 2024.

Meeste regelingen via Jeugdfonds Sport & Cultuur of Stichting Leergeld

Bij de meeste zwembaden waar leden met financiële steun zwemles volgen, verlopen aanvragen (onder andere) via het Jeugdfonds Sport & Cultuur (38) en Stichting Leergeld (30; niet in figuur). Dit kan ook een regeling zijn die via het Jeugdfonds Sport & Cultuur loopt en via Stichting Leergeld wordt aangevraagd.

Daarnaast werken zwembaden met gemeentelijke regelingen (24), het Volwassenenfonds Sport & Cultuur (12) en in beperkte mate een stadspas- of webwinkelregeling (6).

4.4 Mate van dekking van zwemlesregelingen

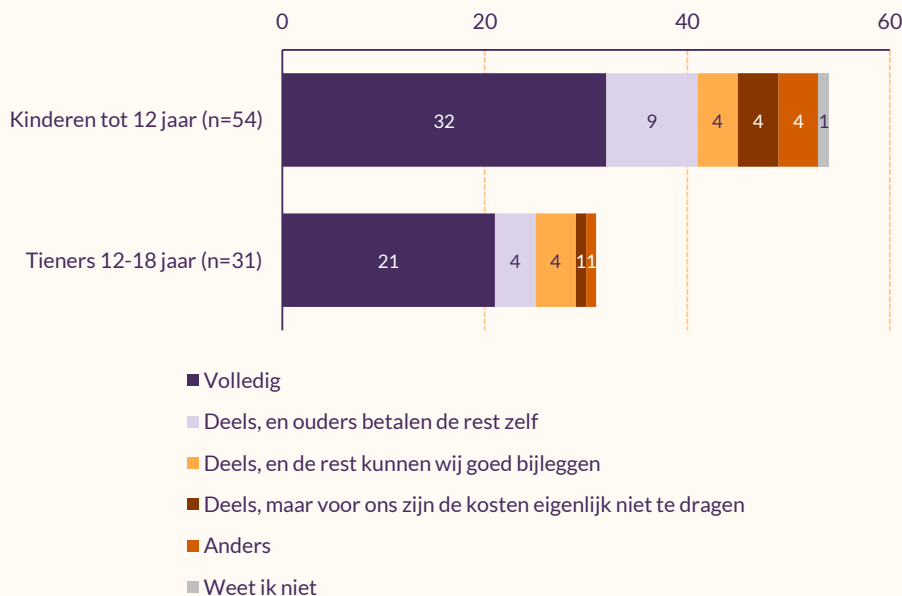
Vergoeding vaak volledig dekkend, maar niet overal

De meeste zwembadmanagers geven aan dat de vergoedingen van de zwemlesregelingen volledig dekkend zijn. Voor zwemles van kinderen zijn de vergoedingen volgens 32 zwembadmanagers volledig toereikend, voor de zwemles van tieners volgens 21 zwembadmanagers (figuur 4.4).

In andere gevallen is de vergoeding deels toereikend. Bij kinderen betalen ouders in negen zwembaden het resterende bedrag, bij tieners in vier zwembaden.

Sommige zwembaden leggen het verschil zelf bij: vier zwembaden met zwemlesregelingen voor kinderen en vier zwembaden met zwemlesregelingen voor tieners geven aan dat dit goed te doen is. Daartegenover staan zwembaden waar dit financieel moeilijk is: vier met regelingen voor kinderen en één met een regeling voor tieners.

Figuur 4.4
Mate waarin de vergoeding dekkend is voor de kosten voor deelname aan zwemles, voor kinderen en tieners
 (in aantallen zwembaden)

Bron: Mulier Instituut, Peiling zwemaanbieders 2024, november-december 2024.

4.5 Belemmeringen

Administratie en afstemming grootste belemmeringen voor zwembadmanagers

We vroegen zwembadmanagers ook of zij belemmeringen ervaren rondom de zwemlesregelingen. Ongeveer een derde noemt administratie als grootste belemmering (26 managers).

Daarnaast ervaren meerdere managers de afstemming met de gemeente of organisatie die de regeling uitvoert als lastig (12), net als het werken met meerdere regelingen die elk anders zijn ingericht (13). Dertien zwembadmanagers geven aan geen belemmeringen te ervaren.

Tijd en opkomst belemmeren structurele deelname aan zwemles

Zwembadmanagers geven aan nog meer knelpunten te ervaren, namelijk een lage opkomst van zwemlesdeelnemers (15) en beperkte beschikbaarheid van ouders (8). Deze twee knelpunten zijn vaak aan elkaar gekoppeld. Ouders kunnen of willen niet altijd tijd vrijmaken voor de zwemles van hun kind, aldus de managers:

'Ouders zien vaak de noodzaak er niet van in om te leren zwemmen. Kost veel tijd om naar het zwembad te komen.'

'De garantie maakt dat ouders vaker dan gemiddeld niet komen opdagen. Daardoor is soms het bedrag al op voordat ze hun diploma's hebben behaald en dat risico is nu voor ons. Ouders daarin sturen is ingewikkeld.'

Of die lagere opkomst (alleen) aan de garantie ligt, is wel de vraag. Het kan zijn dat ouders met geldzorgen vaker dan gemiddeld ook andere belemmeringen hebben om zwemles van hun kinderen te organiseren, maar dat zwembadmanagers die niet zien.

Zo is het voor vluchtelingen vaak lastig zwemdiplomatrajecten voor hun kinderen prioriteit te geven, te organiseren en vol te houden. Dat komt door verschillende belemmeringen, zoals onbekendheid met zwemles zoals in Nederland gebruikelijk, een taalbarrière, geen stabiele woonsituatie of financiële problemen (Van der Meijde et al., 2022).

4.6 Suggesties voor verbetering

Eenvoudigere en beter vindbare regelingen

We vroegen de zwembadmanagers ook of ze suggesties hebben voor verbetering van het systeem van zwemlesregelingen. Veel van hen pleiten voor een eenvoudiger regelingensysteem, meer duidelijkheid en betere vindbaarheid van de regelingen:

'Beter vindbaar op de site van de gemeente; beter overleg met de intermediairs; goede voorlichting begeleiders zwemles kinderen.'

'Samenwerking tussen verschillende zwemlesregelingen.'

'Eén regeling, één werkwijze voor iedereen hetzelfde.'

'Online omgeving met overzichten, nieuws en accordering etc.'

'Informatie in meerdere talen.'

Aanwezigheidsplicht of hoger budget

Daarnaast geven zwembadmanagers ook aan dat een aanwezigheidsplicht zou kunnen bijdragen aan meer continuïteit in deelname:

'Er zou een portaal kunnen zijn waar de opkomst gedeeld kan worden onderling. Hierdoor hebben beide partijen inzicht in opkomst en ook kunnen wij dan een vergoeding stopzetten.'

Daarnaast zeggen enkele zwembadmanagers dat een hoger budget beschikbaar moet zijn voor de vergoeding van de zwemlessen.

Conclusies & aanbevelingen

Met dit onderzoek geven we meer inzicht in het lokale stelsel van financiële regelingen voor sport en zwemles. In dit hoofdstuk bundelen we de belangrijkste conclusies en suggesties voor verbetering. Tot slot doen we enkele aanbevelingen voor lokale overheden en de landelijke overheid.

5.1 Conclusies en reflecties

Voor dit onderzoek hebben lokale sportbeleidsmedewerkers, bestuurders van sportverenigingen en zwembadmanagers vragen beantwoord in een online peiling. De resultaten van de peilingen onder de eerste twee groepen zijn representatief. Die van de peiling onder zwembadmanagers zijn door de kleine omvang van de groep niet representatief, maar indicatief. We komen op basis van deze peilingen tot een aantal overkoepelende conclusies en reflecties.

Lokale verantwoordelijkheid vooral bij of met ander beleidsdomein dan sport

In meer dan de helft van de gemeenten ligt de verantwoordelijkheid voor het beleid rondom financiële regelingen voor sport bij een ander beleidsdomein dan sport. Dit is vooral belegd bij het armoedebeleid, bij het sociaal domein of bij werk en inkomen. In een vijfde van de gemeenten zijn meerdere beleidsdomeinen verantwoordelijk. Vaak is het sportbeleid hier dan bij betrokken. In een kleiner deel van de gemeenten (16%) ligt de verantwoordelijkheid volledig bij het sportbeleid.

Dit laat verschillen tussen gemeenten zien, die vanuit het onderwerp begrijpelijk zijn. De inzet van de regelingen bevindt zich namelijk op het snijvlak van sportdeelname bevorderen en inkomensondersteuning bieden aan mensen die niet rond kunnen komen.

Vanuit het perspectief op inkomensondersteuning in het algemeen is er behoefte aan meer overzicht en eenvoud in het totale aanbod van regelingen in gemeenten. En aan meer vrijheid voor inwoners in hun keuze. Voorgestelde verbeteringen zijn een vereenvoudiging van het lokale geheel aan inkomensondersteuning, met minder regelingen voor allerlei verschillende onderwerpen, of ondersteuning geven in geld dat inwoners zelf kunnen besteden (e.g. Commissie Sociaal Minimum, 2023; Van Dijk et al., 2025a, 2025b).

Vanuit sportdeelnameperspectief lijken een specifieke sportregeling en betrokkenheid vanuit het lokale sportdomein wel wenselijk. Om de steun voor sport 'veilig' te stellen in het geheel aan lokale inkomensondersteuning. En vanwege de expertise en het netwerk vanuit het sportbeleid, voor de benodigde afstemming met sportaanbieders. Eerder concludeerden we al dat lokale sportbeleidsmedewerkers niet altijd goed zicht lijken te hebben op de aanwezigheid van regelingen, vooral voor zwemles of sportdeelname van volwassenen (Stuij et al., 2024).

We hebben niet onderzocht wat de praktische invullingen en voor- en nadelen van deze verschillende varianten zijn wat betreft verantwoordelijkheid. Daarbij is het belangrijk naast perspectieven van beleidsmakers vooral ook die van inwoners en aanbieders mee te nemen.

Vraagstuk gemeenten vooral creëren van voldoende en structurele middelen

Uit zowel de (gewenste) aanpassingen in het lokale aanbod van sportregelingen als de ondersteuningsbehoeften van lokale sportambtenaren komt vooral het vinden van voldoende en structurele middelen als vraagstuk naar voren. En net als in eerdere jaren (Stuij & Van der Meijde, 2023; Stuij et al., 2024) is dat voor volwassenen lastiger dan voor jeugd.

In algemene zin constateert de Commissie Sociaal Minimum (2023) dat de middelen voor het lokale minimaal beleid onder druk staan. Onder andere door een toenemend aantal inwoners dat deze inkomensondersteuning nodig heeft. En doordat een groot deel uit de algemene middelen van het (niet geoordeelde) gemeentefonds komen.

De financiering van sportregelingen komt meestal via het lokale armoedebeleid of sociaal domein en in mindere mate via het sportbeleid (Stuij et al., 2024). Maar ook middelen uit de lokale sportbegroting zijn niet geoordeeld (Geurink et al., 2024). Dat betekent dat de precieze invulling van dit onderwerp onderdeel van de politieke besluitvorming is.

Een aanvulling op of alternatief voor gemeentelijke middelen zijn regelingen die ‘informeel’ gefinancierd zijn, buiten de gemeente om (Van Dijk et al., 2025a). Voorbeelden zijn financiering vanuit particuliere initiatieven of giften aan stichtingen. Die regelingen worden door gemeentelijke bezuinigingen mogelijk belangrijker, maar kunnen ook leiden tot rechtsongelijkheid, doordat er een groter risico is op ‘enige willekeur’ bij toekenning (idem).

Tegen deze achtergrond is het mogelijk lastig om de financiering van sportregelingen, zeker voor volwassenen, op de lokale agenda te krijgen en houden. Daarom lijkt een duidelijke rol of bemoeienis vanuit het lokale sportbeleid bij de invulling van deze ondersteuning, vanuit sportdeelnameperspectief, gewenst.

Helpt verenigingen die steun ontvangen ervaart belemmeringen bij organisatie

Een derde van de sportverenigingen heeft leden die een financiële ondersteuningsregeling gebruiken om het lidmaatschap te betalen, vooral middelgrote en grote verenigingen. Meestal is dit voor een klein deel van hun leden.

Voor ongeveer de helft van de sportverenigingen dekt de vergoeding via de financiële regeling de volledige contributiekosten. Bij verenigingen waar de kosten hoger zijn dan de vergoedingen, betalen leden of ouders mee of legt de vereniging zelf de rest bij. Vooral voor kleine verenigingen zijn die extra kosten eigenlijk niet te dragen.

Verenigingen ontvangen vaker een vergoeding voor kinderen (38%) en jongeren (33%) dan voor volwassen leden (19%). Ook zwembadmanagers zien dat regelingen vooral voor jeugd ingezet worden. Dat is niet vreemd: ongeveer de helft van de jongeren in Nederland is lid van een sportvereniging, tegenover een vijfde van de volwassenen tot 65 jaar (CBS & RIVM, 2025a). En kinderen vormen de grootste groep die zwemles nodig heeft en volgt.

Daarnaast heeft ongeveer een kwart van de gemeenten een zwemlesregeling voor volwassenen, terwijl vrijwel alle gemeenten een dergelijke regeling voor jeugd hebben (Stuij et al., 2024). Bij zwembadmanagers die wel volwassenen met een zwemlesregeling zien, is dat relatief vaak een substantiële groep zwemmers.

Zowel verenigingen als zwembaden ontvangen de meeste vergoedingen via het Jeugdfonds Sport & Cultuur of Stichting Leergeld. Dit zijn veelvoorkomende regelingen specifiek voor jeugd (Stuij et al., 2024). Een kwart van de sportverenigingen ontvangt vergoedingen vanuit een stadspas- of webwinkelregeling. Dit zijn vaker verenigingen in (zeer) sterk stedelijke gemeenten. Financiële steun voor zwemles lijkt minder vaak vanuit een dergelijke constructie te komen.

De helft van de verenigingsbestuurders ervaart belemmeringen bij de organisatie van financiële steun. Een kwart noemt hierbij de administratie voor de vereniging en één op de vijf de afstemming met de gemeente of organisatie die de regeling organiseert. De zwembadmanagers noemen deze punten ook vaak als belemmering.

Een deel van de verenigingsbestuurders vindt de regelingen complex of heeft te maken met meerdere regelingen die anders werken. Dat laatste punt stippen ook zwembadmanagers aan.

Zes op de tien verenigingen hebben ook andere aandacht voor geldzorgen

Zes op de tien sportverenigingen hebben ook op andere manieren aandacht voor geldzorgen van leden. Zij wijzen leden op het aanbod van regelingen, spreken leden aan bij vermoedens van geldzorgen, stellen kleding en materialen ter beschikking of strepen contributie of aanvullende kosten weg als er geen regeling voor is. Ook zijn er verenigingen met een vast aanspreekpunt voor leden met geldzorgen.

Naast de kosten ziet het grootste deel van de verenigingsbestuurders geen andere belemmeringen voor de deelname van leden met geldzorgen. Als zij wel belemmeringen waarnemen, is dit vooral dat leden schaamte ervaren of het vervoer lastig geregeld krijgen.

Een peiling onder ouders met een uitkering of (zeer) laag inkomen laat zien dat vooral onzekerheid, administratief gedoe en schaamte voorafgaand aan de aanvraag drempels vormen (Ridder et al., 2024). Bij schaamte gaat het zowel om toegeven dat je financiële hulp nodig hebt als om het ongemak om informatie over je inkomen te geven. Dit sluit aan bij onze bevinding dat meerdere verenigingsbestuurders het

lastig vinden om in te schatten of en hoeverre geldzorgen bij leden spelen. Dat maakt het voor hen lastig om meer met het onderwerp te doen.

Zwembadmanagers noemen nog andere knelpunten, namelijk een lage opkomst tijdens de zwemlessen en beperkte beschikbaarheid van ouders. Deze twee koppelen ze vaak aan elkaar.

Ander onderzoek naar zwemles voor kinderen uit gezinnen met geldzorgen laat onder andere zien dat de aanvullende voorwaarden om een diploma te behalen, zoals een aanwezigheidsplicht, voor ouders lastig te begrijpen kunnen zijn (Stuij et al., 2022). Dit vraagt om betere informatievoorziening naar ouders toe.

Specifiek voor kinderen van vluchtelingen, onder tieners een relatief grote groep die financiële ondersteuning nodig heeft (Pulles et al., 2026), maken geldzorgen in combinatie met andere stressvolle leefomstandigheden het lastig om zwemles te (blijven) prioriteren (Van der Meijde et al., 2022).

Deze onderzoeken laten zien dat alleen financiële ondersteuning niet altijd voldoende is om een zwemdiploma te halen.

Verbetersuggesties vooral voor informatie, vereenvoudiging en financiering

Verbetersuggesties of -wensen van sportambtenaren, verenigingsbestuurders en zwembadmanagers om het systeem van sport- en zwemlesregelingen te verbeteren, gaan vooral over een betere informatievoorziening, vereenvoudiging van het geheel en de financiering. Dat deze suggesties niet altijd heel concreet zijn, weerspiegelt de complexiteit van het onderwerp, waarbij deze drie groepen elk een deel van het geheel zien.

Eerder analyseerden we knelpunten in de vindbaarheid en begrijpelijkheid van online informatie over lokale sport- en zwemlesregelingen (Stuij et al., 2024, zie kader hieronder). We constateerden dat veel informatie vooral was beschreven vanuit de organisaties die bij de regelingen betrokken zijn, waaronder de gemeente, en minder vanuit inwoners die mogelijk gebruik kunnen maken van deze ondersteuning. Lokale overheden en organisaties die verantwoordelijk zijn voor het opstellen en verspreiden van deze informatie, kunnen beoordelen of deze knelpunten daarin voorkomen.

Sportverenigingen wensen naast betere informatie en communicatie over de regelingen ook betere begeleiding en ondersteuning. Bijvoorbeeld in de vorm van gesprekken met de gemeente over de mogelijkheden om kinderen te laten meedoen of adviezen over hoe ze met financiële ondersteuning moeten omgaan.

Zwembadmanagers geven aan vooral baat te hebben bij een eenvoudiger regelingensysteem, meer duidelijkheid en betere vindbaarheid van de regelingen. En bij een hoger budget voor de zwemlesregelingen.

Veelvoorkomende knelpunten in online informatie over lokale sport- en zwemlesregelingen

Let bij het opstellen van informatie voor inwoners over inkomenssteun voor sport en zwemles op de volgende veelvoorkomende knelpunten:

Bij de vindbaarheid van informatie:

- Algemene informatie over inkomensondersteuning is lastig te vinden op de gemeentesite.
- De overzichtspagina's bevatten heel veel informatie over regelingen en organisaties.
- Sport en zwemles staan niet in een overzicht met regelingen in de gemeente.
- De informatie over sport- en zwemlesregelingen is heel beknopt, moeilijk vindbaar of alleen via andere sites of door inkomensgegevens in te vullen.

Bij de begrijpelijkheid van de informatie:

- Veel namen en organisaties staan door elkaar in de tekst.
- Informatie over een regeling is tegenstrijdig.
- De tekst is juridisch of streng van toon, gedateerd of voor verschillende soorten publiek (bijvoorbeeld inwoners, intermediairs en sportaanbieders).
- De inkomenseisen of de (wijze van) vergoeding zijn onduidelijk beschreven.

5.2 Aanbevelingen

Op basis van onze conclusies formuleren een aantal aanbevelingen voor lokale overheden en voor de landelijke overheid.

Voor lokale overheden

- **Zorg vanuit het beleidsdomein sport voor goede afstemming en afspraken met de andere betrokken beleidsdomeinen** om het sportdeelnameperspectief met het perspectief van inkomensondersteuning te combineren. Kijk of en hoe het aanvragen van een regeling eenvoudiger kan, vanuit het perspectief van inwoners én aanbieders. Maak afspraken over lokale verantwoordelijkheden en taken. Kijk of en hoe financiering, vooral voor volwassenen, is te organiseren en borgen.
- **Zorg dat de online en offline informatie over sport- en zwemlesregelingen makkelijker vindbaar, duidelijk en uniform is. Verspreid deze informatie vervolgens actief onder aanbieders en inwoners.** Een aantal verenigingsbestuurders noemt expliciet de behoefte aan een online overzicht en betere vindbaarheid op websites. Zorg dat informatie klopt, begrijpelijk is en te vinden is via sport en via de lokale websites over inkomensondersteuning. Kijk naar de veelvoorkomende knelpunten in gemeentelijke informatie (Stuij et al., 2024, p.10). Vraag inwoners en aanbieders om advies bij de inrichting hiervan.

- **Richt lokaal een ondersteuningsinfrastructuur voor aanbieders in.** Dit kan door een vast aanspreekpunt binnen de beleidsafdeling sport of uitvoeringsorganisatie aan te wijzen en aan aanbieders kenbaar te maken dat zij bij deze persoon terecht kunnen. Of organiseer een informatiemoment om met aanbieders in gesprek te gaan over de mogelijkheden om inwoners te laten meedoen en de aandachtspunten bij het aanvragen en ontvangen van financiële steun. Initieer en faciliteer uitwisseling van kennis, expertise en *best practices*. Tussen gemeenten, maar ook tussen verenigingen en aanbieders kan een dergelijke uitwisseling waardevol zijn.

Voor de landelijke overheid

- **Help gemeenten bij het organiseren van voldoende en structurele middelen voor financiële regelingen, vooral voor volwassenen.** Dat kan door bestaande mogelijkheden vindbaar te maken of uit te wisselen. Of door nieuwe mogelijkheden te creëren.

Bronnen

CBS & RIVM (2025a). *Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor CBS en RIVM. Clublidmaatschap voor verschillende groepen in de bevolking. Geraadpleegd op 17 maart 2026.*

CBS & RIVM (2025b). *Deelname aan Jeugdfonds Sport & Cultuur 2018-2024.* Geraadpleegd op 17 maart 2026.

CBS & RIVM (2025c). *Volwassenfonds Sport & Cultuur. Aanvragen Volwassenfonds Sport & Cultuur. Geraadpleegd op 17 maart 2026.*

Commissie Sociaal Minimum (2023). *Een zeker bestaan. Naar een toekomstig stelsel van het sociaal minimum. Rapport II.*

Geurink, N., Kools, M., & Hoekman, R. (2024). *Impact hoofdlijnenakkoord op gemeentelijk sportbeleid.* Mulier Instituut.

Hollander, E., Aarnink, A., & Wezenberg, K. (2025). *Verandering openbare zwembaden in de periode van 2013 tot 2024 [Infographic].* Mulier Instituut.

Jeugdfonds Sport & Cultuur (2025). *Jaaroverzicht 2024.* Geraadpleegd op 17 maart 2026.

Kools, M., Hollander, E., Van Eldert, P., & Bronkhorst, A. (2024). *Eigendom en exploitatie van zwembaden. Een beschrijving van openbare zwembaden.* Mulier Instituut.

Ministerie van VWS, VNG, VSG, NOC*NSF & POS (2022). *Hoofdlijnen Sportakkoord II. Sport versterkt.*

Ministerie van VWS (11 december 2025). *Verzamelbrief Sport en Bewegen 2025. Kamerstuk 30234, nr. 434.*

Ministerie van VWS (18 juni 2025). *Toekomstig Sportbeleid. Kamerstuk 30234, nr. 408.*

Pulles, I., Smit, D., & Stuij, M. (2026). *Sport- en zwemlesa aanvragen via het Jeugd- en Volwassenenfonds Sport & Cultuur in 2024.* Mulier Instituut.

Ridder, C., Koster, S., & Doornbos, R. (2024). *Barrières in aanvraag bij Jeugdfonds Sport & Cultuur.* Motivaction.

Stuij, M., Dellas, V., & Dopheide, M. (2022). Zwemles voor kinderen die opgroeien in armoede. Een studie naar ervaringen van ouders en ondersteuning vanuit gemeenten. Mulier Instituut.

Stuij, M., Pulles, I., Hoogendijk, R., Dalhuisen, C., & Prent, J. (2024). *Sport- en zwemlesregelingen voor mensen met een laag inkomen: onderzoek naar lokale aanwezigheid en aanvragen.* Mulier Instituut.

Stuij, M., & Van der Meijde, L. (2023). Minimaregelingen voor sportdeelname. Een verkennend onderzoek naar ervaringen van gemeenten. Mulier Instituut.

Van der Meijde, L., Visser, T., & Stuij, M. (2022). *Belemmeringen bij het leren zwemmen voor kinderen van vluchtelingen. Een kwalitatieve studie onder ouders en professionals.* Mulier Instituut.

Van Dijk, J. J., Feld, Y., & Van Rijn, J. (2025a). Eerlijker en eenvoudiger armoedebeleid. Landelijke basis, lokaal maatwerk. Instituut voor Publieke Economie.

Van Dijk, J. J., Gielen, M., & Van Marcke, L. (2025b). *Update Gemeentelijk Armoedebeleid 2025.* Instituut voor Publieke Economie.

Volwassenenfonds Sport & Cultuur (2025). Jaarverslag 2024. Geraadpleegd op 17 maart 2026.

Bijlage 1 – Kenmerken gemeenten en aanbieders

In deze bijlage presenteren we enkele achtergrondkenmerken van de gemeenten, sportverenigingen en zwembaden die de respondenten vertegenwoordigen.

Kenmerken responderende gemeenten

De 140 beleidsmedewerkers die de vragenlijst hebben ingevuld, vertegenwoordigen 41 procent van de Nederlandse gemeenten. De helft vertegenwoordigt een gemeente met 25.000 tot 75.000 inwoners ([tabel B1.1](#)). De meerderheid van de gemeenten is weinig tot niet-stedelijk.

Tabel B1.1

Gemeentegrootte en stedelijkheid van responderende gemeenten

(in procenten, n=140)

Gemeentekenmerk	Percentage
Minder dan 25.000 inwoners	28
25.000-75.000 inwoners	54
75.000 inwoners of meer	19
(Zeer) sterk stedelijk	20
Matig stedelijk	19
Weinig tot niet stedelijk	53

Bron: Mulier Instituut/Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), VSG-panel, maart/april 2025.

Kenmerken responderende sportverenigingen

Zes op de tien bestuurders die de vragenlijst invulden, deden dat namens een relatief kleine sportvereniging; zij hebben maximaal 100 leden (59%; [tabel B1.2](#)). Ongeveer één op de vijf verenigingen heeft meer dan 250 leden (22%). Verenigingen die vanuit ondersteuningsregelingen een vergoeding voor lidmaatschappen van leden ontvangen, zijn relatief vaker wat grotere verenigingen (37%; meer dan 250 leden).

Ongeveer een derde van de sportverenigingen biedt een teamsport aan (34%), 23 procent een semi-individuele sport (zoals tennis, atletiek, zwemmen) en 42 procent een individuele sport ([tabel B1.2](#)).

Sportverenigingen die een vergoeding voor leden ontvangen, zijn vaker teamsporten (42%) dan individuele sporten (33%). En deze vergoedingen zijn relatief vaak voor een veld- of zandsport (resp. 37% en 33%). Dit beeld past bij een analyse van aanvragen van het Jeugdfonds Sport & Cultuur, waaruit blijkt dat Mulier Instituut | Lokaal sportbeleid en aanbieders over inkomenssteun voor sport en zwemles

voetbal, gymnastiek/turnen en basketbal tot de vijf meest aangevraagde sporten behoren (Pulles et al., 2026).

Tabel B1.2

Ledental en soort sport van responderende sportverenigingen uitgesplitst naar wel/niet ontvangen vergoedingen voor leden vanuit ondersteuningsregelingen (in procenten)

Kenmerk	Totaal (n=357)	Wel vergoeding (n=172)	Geen vergoeding (n=149)
Tot en met 100 leden	59	36	75
101 tot en met 250 leden	19	28	15
Meer dan 250 leden	22	37	11
Team	34	42	29
Semi-individueel	23	24	24
Individueel	42	33	48
Zaalsport (o.a. judo, basketbal, gymnastiek)	24	33	19
Overig binnensport (o.a. zwemmen, bridge, darts)	23	16	27
Veldsport (o.a. voetbal, hockey, tennis)	21	37	12
Overig buitensport (o.a. paardensport, wielersport, atletiek, jeu de boules)	32	14	42

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, zomer 2025.

Kenmerken responderende zwembaden

In 2024 waren er 621 openbare zwembaden in Nederland (Hollander et al. 2025). Twee derde was eigendom van de gemeente (Kools et al., 2024). Van de 73 zwembadmanagers gaven er 46 aan dat het zwembad eigendom van de gemeente is ([tabel B1.3](#)). Dat is iets minder dan twee derde. 32 van de 73 zwembadmanagers vulden de vragenlijst namens een overdekt zwembad in.

Tabel B1.3**Eigendom en type zwembad responderende zwembaden**

(in aantallen zwembaden, n=73)

Kenmerk	Aantal zwembaden
Zwemles voor kinderen tot 12 jaar	60
Zwemles voor tieners (12-18 jaar)	40
Zwemles voor volwassenen	46
Overdekt zwembad	32
Openluchtwembad	15
Combizwembad	16
Onderdeel zwemschool/sportschool	5
Onderdeel camping/vakantiepark	2
Anders	3
Zwembad in eigendom gemeente	46
Zwembad niet in eigendom gemeente	27
Zeer sterk stedelijk	7
Sterk stedelijk	21
Matig stedelijk	11
Weinig stedelijk	16
Niet stedelijk	12

Bron: Mulier Instituut, Peiling zwemaanbieders 2024, november-december 2024.

Mirjam Stuij
m.stuij@mulierinstituut.nl

Ine Pulles
i.pulles@mulierinstituut.nl

Eef Hollander